

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗАЈЕДНИЧКА СЛУЖБА

Истраживачки сектор

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

SEKRETARIJAT / TAJNIŠTVO
ZAJEDNIČKA SLUŽBA

Istraživački sektor

Broj: 03/10-50-4-84-12/11
Sarajevo, 21.10.2011.

Istraživanje broj: 102
Vrsta istraživanja:
KOMP – komparativni pregled

PREGLED ZAKONSKIH ZABRANA NEGIRANJA GENOCIDA

Pripremile:
Sena Bajraktarević
Nihada Jeleč
Aida Osmanović

Deskriptor: Genocid

Istraživanje je namijenjeno poslanicima i delegatima, koji mogu postaviti dodatna pitanja, sugestije i komentare na email adresu: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Javnost Bosne i Hercegovine može komentirati radove, ali Istraživački sektor nema mogućnost da odgovara na komentare i diskutira o istraživanju.

Informacije navedene u sadržaju istraživanja važeće su u trenutku pripreme istraživanja i one se ne ažuriraju nakon objave istraživanja.

Istraživanje ne odražava zvaničan stav Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH).

PREGLED ZAKONSKIH ZABRANA NEGIRANJA GENOCIDA U EVROPI

Prema trenutno dostupnim i pretraženim podacima sljedeće evropske države usvojile su propise kojima se zabranjuje negiranje genocida: Austrija, Belgija, Češka Republika, Francuska, Latvija, Luksemburg, Njemačka, Mađarska, Malta, Poljska, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija, Hrvatska, Švicarska i Lihtenštajn, dok u Nizozemskoj zabrana nije eksplicitna, a u Portugalu je zabranjeno negiranje ratnih zločina i zločina protiv mira i čovječnosti.

Pregled propisa kojima se zabranjuje negiranje genocida dat je u Tabeli 1. Pregled nije kompletan jer nisu bili dostupni ili nisu pretraživani podaci o svim evropskim državama.

Prvi dio tabele čini šesnaest država članica Evropske unije, s obzirom na to da je Vijeće Evropske unije (u sastavu ministri pravosuđa i unutrašnjih poslova država članica) usvojilo propis pod nazivom *Okvirna odluka¹ Vijeća 2008/913/JHA o suzbijanju određenih oblika i izražavanja rasizma i ksenofobije krivičnim zakonom²*, s ciljem da namjerno i javno rasističko ili ksenofobično ponašanje bude kažnjivo u svim državama članicama putem učinkovitih, srazmjernih i odvraćajućih krivičnih sankcija. Države članice su imale obavezu da ovu odluku provedu do 28. novembra 2010. Još nema zvaničnih podataka Evropske komisije o provođenju *Okvirne odluke*. Vijeće će do 28. novembra 2013. analizirati provođenje *Okvirne odluke*, uključujući pravosudnu saradnju između država članica. U tu svrhu Evropska komisija (Generalna direkcija za pravosuđe) raspisala je 01.06.2011. tender za izradu studije o zakonskom i institucionalnom okviru iz ove oblasti u državama članicama.

Pojedine države članice usvojile su propise o zabrani negiranja genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina prije usvajanja *Okvirne odluke*, npr. Austrija 1992. godine, Francuska 1990. godine, Belgija 1995. godine, Njemačka 1985. godine, Luksemburg 1997. godine itd.

Na kraju tabele nalaze se podaci o Hrvatskoj, Švicarskoj i Lihtenštajnu.

¹ Okvirne odluke su, stupanjem na snagu Amsterdamskog ugovora, zamijenile zajedničku akciju u Poglavlju VI Ugovora o Evropskoj uniji – Policijska i pravosudna saradnja u krivičnim stvarima. Prema članu 34 (2) Ugovora o EU okvirne odluke su se koristile za približavanje zakona i propisa država članica. Izvor: <http://en.wikipedia.org/>. Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora (1. decembra 2009. godine) okvirne odluke se više ne donose, ali one koje su donesene do tog datuma i dalje su na snazi. Izvor: Peers, Steve The 'Third Pillar acquis' after the Treaty of Lisbon enters into force, 2009, <http://www.statewatch.org/euconstitution.htm>.

² Ova okvirna odluka je usvojena 28. novembra 2008., a stupila je na snagu danom objave u Službenim novinama Evropske unije 12. decembra 2008. godine - *Official Journal of the European Union*, L 328/55, COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2008/913/JHA on combating certain forms and expressions of racism and xenophobia by means of criminal law

Tabela 1. Pregled propisa kojima se zabranjuje negiranje genocida u Evropi

Država ili EU	Propis kojim je zabranjeno negiranje genocida	Tekst odredbe kojom je zabranjeno negiranje genocida
Evropska unija	Okvirna odluka Vijeća EU 2008/913/JHA o suzbijanju određenih oblika i izražavanja rasizma i ksenofobije krivičnim zakonom, od 12.12.2008.	<p>Članom 1. stav (1) <i>Okvirne odluke</i> propisano je da „će svaka država članica EU poduzeti potrebne mjere da obezbijedi kažnjivost sljedećih vrsta namjernog ponašanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) javnog poticanja na nasilje ili mržnju protiv grupe osoba ili člana grupe definirane rasom, bojom, vjerom, porijeklom ili nacionalnim ili etničkim porijeklom; (b) počinjenja djela iz tačke (a) javnom distribucijom propagandnih tekstova, slika ili drugog materijala; (c) javnog opraštanja, negiranja ili teškog trivijaliziranja zločina genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina kako su definirani u članovima 6., 7. i 8. Statuta Međunarodnog krivičnog suda, usmjerenih protiv grupe osoba ili člana grupe definirane rasom, bojom, vjerom, porijeklom ili nacionalnim ili etničkim porijeklom, kada se takvo ponašanje provodi na način koji može podstaknuti na nasilje ili mržnju protiv te grupe ili člana grupe; (d) javnog opraštanja, negiranja ili teškog trivijaliziranja zločina definiranih u članu 6. Povelje Međunarodnog vojnog suda priložene Londonskom sporazumu od 8. avgusta 1945., usmjerenih protiv grupe osoba ili člana grupe definirane rasom, bojom, vjerom, porijeklom ili nacionalnim ili etničkim porijeklom, kada se takvo ponašanje provodi na način koji može podstaknuti na nasilje ili mržnju protiv te grupe ili člana grupe.“ <p>U svrhu stava (1) države članice mogu odabrati da kažnjavaju samo ponašanje koje se ili provodi na način koji može remetiti javni red ili je prijeteće, zloupotrebjavajuće ili uvredljivo. U svrhu stava (1) spominjanje vjere obuhvata, najmanje, ponašanje koje je izgovor za djela protiv grupe osoba ili člana grupe definirane rasom, bojom, porijeklom ili nacionalnim ili etničkim porijeklom. Svaka država članica može, prilikom usvajanja ove Okvirne odluke ili kasnije, dati izjavu da će učiniti kažnjivim negiranje ili teško trivijaliziranje zločina iz stava (1)(c) i/ili (d) samo ako su ti zločini utvrđeni konačnom odlukom državnog suda te države članice i/ili međunarodnog suda, ili samo konačnom odlukom međunarodnog suda. (<i>Član 1. stav (2), (3) i (4)</i>)</p> <p>Članom 2. je propisano da „će svaka država članica poduzeti potrebne mjere da obezbijedi kažnjivost podsticanja na ponašanje iz člana 1. stav (1)(c) i (d). Svaka država članica će poduzeti potrebne mjere da obezbijedi kažnjivost pomaganja i saučesništva u počinjenju ponašanja</p>

		<p>iz člana 1.“</p> <p>Članom 3. stav (2) <i>Okvirne odluke</i> propisano je da će države članice poduzeti potrebne mjere da obezbijede da ponašanje iz člana 1. bude kažnjivo krivičnim sankcijama od jedne do tri godine zatvora.</p> <p>Članom 7. <i>Okvirne odluke</i> propisano je da <i>Okvirna odluka</i> ne modificira obavezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih principa, uključujući slobodu izražavanja i udruživanja, garantiranu u članu 6. Ugovora o Evropskoj uniji. <i>Okvirna odluka</i> ne traži od država članica da poduzimaju mjere koje su u suprotnosti sa temeljnim principima slobode udruživanja i slobode izražavanja, posebno slobode štampe i slobode izražavanja u drugim medijima, kada su one rezultat ustavnih tradicija ili pravila o pravima i odgovornostima štampe i drugih medija, a kada se ta pravila odnose na utvrđivanje ili ograničavanje odgovornosti.</p>
Austrija	Zakon o zabrani Nationalsocijalističke radničke partije Njemačke iz 1947., dopunjen 1992. godine ¹	<p>To je pravni okvir za denacifikaciju i za sprječavanje oživljavanja nacizma u Austriji. Zakon je dopunjen kako bi se zabranilo negiranje ili minimiziranje genocida:</p> <p>Član 3h: „Ako neko u štampanim medijima, emiterima ili drugim medijima ili javno, na neki način koji je dostupan većem broju ljudi, grubo omalovažava, dopušta ili nastoji opravdavati genocid nacional-socijalista ili njihove druge zločine protiv čovječnosti bit će, također, kažnjen u skladu sa članom 3g.“</p> <p>Član 3g predviđa zatvorsku kaznu od jedne do deset godina, a u slučaju posebno opasnih počinitelja ili aktivnosti, zatvorsku kaznu do 20 godina.</p>
Belgija	Zakon o zabrani poricanja, umanjivanja, opravdavanja i odobravanja genocida koji je izvršio njemački nacional-socijalistički režim za vrijeme Drugog svjetskog rata, iz 1995. godine, izmijenjen i dopunjen 1999. godine ²	<p>Član 1.: “Ko ... negira, grubo omalovažava, nastoji opravdati ili odobrava genocid koji je počinio režim njemačkih nacional-socijalista tokom Drugog svjetskog rata kaznit će se zatvorskom kaznom od osam dana do jedne godine i novčanom kaznom od dvadeset šest do pet hiljada franaka.*</p> <p>Za primjenu prethodnog stava, pojam genocid se posmatra u smislu člana 2. Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida od 09. decembra 1948. godine. U slučaju ponavljanja djela, okrivljenoj strani se mogu i suspendovati građanska prava u skladu sa članom 33. Krivičnog zakona.“</p> <p>* 5.000,00 Fr = 123,95 EUR</p>
Češka Republika	Krivični zakon usvojen 2008., stupio na snagu 1. januara 2010. godine ³	<p>Član 405.: „Ko javno negira, dovodi u sumnju, odobrava ili opravdava nacistički, komunistički ili drugi genocid, ili druge zločine protiv čovječnosti nacista i komunista, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.“</p>

	Zakon protiv podrške i širenja pokreta koji guše ljudska prava i slobode iz 2001. godine ⁴	<p>Član 260. st. (1): „Osoba koja podržava ili širi pokrete koji guše ljudska prava i slobode ili izjavljuje nacionalnu, rasnu, religijsku ili klasnu mržnju ili mržnju protiv druge grupe osoba kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.“</p> <p>Član 260. st. (2): „Kaznom zatvora od tri do osam godina kaznit će se osoba ako: a) on/ona počini krivično djelo iz stava (1) putem štampe, filma, radija, televizije ili na drugi sličan način, b) on/ona počini krivično djelo u periodu vanrednog ili ratnog stanja u državi.“</p> <p>Član 261.: „Osoba koja javno izjavljuje naklonost prema pokretima navedenim u članu 260. kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.“</p> <p>Član 261a.: „Osoba koja javno negira, dovodi u sumnju, odobrava ili pokušava da opravda nacistički ili komunistički genocid ili druge zločine nacista ili komunista kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.“</p>
Francuska	Zakon br.90-615 od 13. jula 1990. godine (poznatiji kao Zakon <i>Gayssot</i>) ⁵	<p>„Član 9 – Kao amandman na član 24. Zakona o slobodi štampe od 29. jula 1881. godine, član 24 (a) glasi:</p> <p>Član 24 (a) – oni koji osporavaju postojanje jednog ili više zločina protiv čovječnosti kako su definisani članom 6. Povelje Međunarodnog vojnog tribunala priložene Londonskom sporazumu od 8. avgusta 1945., a koje su počinili ili članovi organizacije koja je proglašena kriminalnom u skladu sa članom 9. gore spomenute Povelje, ili osoba koju je francusko ili međunarodno pravosuđe proglasilo krivom, kaznit će se kaznom zatvora od jednog mjeseca do jedne godine ili novčanom kaznom.</p> <p>Član 13. – Dodaje se, nakon člana 48-1 Zakona o slobodi štampe od 29. jula 1881., član 48-2 glasi: Član 48-2 – objavljivanje ili javno izražavanje mišljenja kojim se ohrabruju oni kojima je mišljenje upućeno da donesu povoljnu moralnu prosudbu o jednom ili više zločina protiv čovječnosti i kojim se nastoje opravdati ovi zločini (uključujući i saradnju) ili braniti njihovi izvršioци, kaznit će se zatvorskom kaznom od jedne do pet godina ili novčanom kaznom.“</p>
Latvija	Krivični zakon ⁶	<p>Poglavlje IX</p> <p>Član 74.: „Osoba koja javno veliča genocid, zločin protiv čovječnosti, zločin protiv mira ili ratni zločin ili javno negira ili pravda počinjeni genocid, zločin protiv čovječnosti, zločin protiv mira ili ratni zločin – kaznit će se kaznom zatvora do pet godina ili na društveno koristan rad.“</p> <p>Član 78. stav (1) i (2) : „Osoba koja počini djela namjerno usmjerena prema poticanju nacionalne, etničke ili rasne mržnje ili neprijateljstva, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine ili na društveno koristan rad, ili novčanom kaznom do šezdeset minimalnih mjesečnih plata. Osoba koja počini ista djela, ukoliko su povezana sa nasiljem, prevarom ili prijetnjama, ili ako ih je počinila grupa osoba, državni zvaničnik ili odgovorna osoba u kompaniji ili organizaciji, ili su počinjena korištenjem automatiziranih sistema za procesuiranje podataka, kaznit će se kaznom zatvora do deset godina.“</p>

Luksemburg	Krivični zakon od 19. jula 1997. godine ⁷	Krivično djelo „negiranja i revizionizma“, kako je propisano članom 450. Krivičnog zakona, primjenjuje se na „bilo koga ko osporava, umanjuje, opravdava ili negira postojanje ratnih zločina ili zločina protiv čovječnosti definiranih Poveljom Međunarodnog vojnog tribunala od 8. avgusta 1945. godine ili postojanje genocida kako je definiran Zakonom od 8. avgusta 1985. godine. Da bi postupak bio proveden, žalbu mora uložiti osoba protiv koje je krivično djelo počinjeno (žrtva ili udruženje).“ Propisana kazna za kršenje ovog Zakona je kazna zatvora do šest mjeseci i/ili novčana kazna.
Njemačka	Krivični zakon od 15. maja 1871. godine, izmijenjen i dopunjen 1985. i 1994. godine. Posljednje izmjene i dopune 2011. godine ⁸	Poglavlje VII - Krivična dela protiv javnog reda Član 130. „Podsticanje mržnje“, st. (3) i (4): „3) Ko javno ili na skupu odobrava, negira ili omalovažava radnje počinjene pod režimom nacional-socijalizma, navedene u dijelu 6, stav 1) Zakona o zločinima protiv međunarodnog prava, na način da remeti javni red i mir, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom. 4) Ko javno ili na skupu remeti javni red i mir na način da vrijeđa dostojanstvo žrtava odobravajući, slaveći ili opravdavajući režim nacional-socijalista kaznit će se kaznom zatvora do tri godine ili novčanom kaznom.“
Mađarska	Krivični zakon od 8. juna 2010. godine	„Ko javno negira, dovodi u pitanje ili tvrdi da su beznačajni genocid i druga djela protiv čovječnosti koje su počinili nacional-socijalistički ili komunistički režimi čini krivično djelo i kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“ ⁹ Član 269/B Korištenje simbola nasilja: “Osoba koja distribuira, javno koristi, izlaže u javnosti kukasti križ, znak SS, križ sa strelicama, srp i čekić, crvenu petokraku zvijezdu ili simbol koji prikazuje navedeno, osim ako je počinila teže krivično djelo, čini prekršaj i bit će kažnjena novčanom kaznom. Osoba koja počini djelo definirano u stavu (1) u cilju širenja znanja, obrazovanja, nauke ili kulture, ili u cilju informiranja o događajima iz historije ili sadašnjeg vremena, neće biti kažnjena. Navedene odredbe stavova (1) i (2) ne odnose se na zvanične simbole država koji su na snazi.” ¹⁰
Malta	Krivični zakon ¹¹	Član 82B.: „Ko javno oprašta, negira ili teško trivijalizira genocid, zločin protiv čovječnosti i ratne zločine usmjerene protiv grupe osoba ili člana grupe definirane rasom, bojom, vjerom, porijeklom ili nacionalnim ili etničkim porijeklom, kada se takvo ponašanje provodi na način – (a) koji može podstaknuti na nasilje ili mržnju protiv te grupe ili člana grupe; (b) koji može remetiti javni red ili je prijeteći, zloupotrebljavajući ili uvredljiv, kazniće se kaznom zatvora od osam mjeseci do dvije godine: pod uslovom da u svrhu ovog člana „genocid“,

		<p>„zločini protiv čovječnosti“ i „ratni zločini“ imaju isto značenje kao u članu 54A.“</p> <p>Član 82C.: (1) „Ko javno oprašta, negira ili teško trivijalizira zločine protiv mira usmjerene protiv grupe osoba definirane rasom, bojom, vjerom, porijeklom ili nacionalnim ili etničkim porijeklom ili protiv člana takve grupe, kada se takvo ponašanje provodi na način -</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) koji može podstaknuti na nasilje ili mržnju protiv te grupe ili člana grupe; (b) koji može remetiti javni red ili je prijeteći, zloupotrebjavajući ili uvredljiv, <p>kazniće se kaznom zatvora od osam mjeseci do dvije godine.“</p> <p>(2) „U svrhu ovog člana zločin protiv mira znači ponašanje koje se sastoji iz</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) planiranja, pripreme, započinjanja ili vođenja rata agresije, ili rata kojim se krše međunarodni ugovori, sporazumi i garancije, (b) učešća u zajedničkom planu ili zavjeri radi počinjenja djela iz stava (a).“ <p>Član 82D.: „Ko pomaže, suučestvuje ili podstiče krivična djela iz članova od 82A do 82C, uključujući i njih, čini krivično djelo i kazniće se kaznom koja je propisana za krivična djela u kojima je pomagao, bio saučesnik ili na njih podsticao.“</p>
Poljska	Zakon o Institutu nacionalnog sjećanja - Komisija za procesuiranje zločina protiv poljskog naroda od 18.12.1988. ¹²	<p>Ovim Zakonom zabranjeno je javno i suprotno činjenicama negiranje holokausta.</p> <p>Član 55.: “Svako ko javno i suprotno činjenicama negira zločine iz člana 1. st.(1) kazniće se novčanom kaznom ili zatvorskom kaznom u trajanju do tri godine. Kazna će biti javno objavljena.“</p> <p>U članu 1. st. (1) navedeni su zločini.</p> <p>Član 1. Zakona: “Zakon reguliše:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) snimanje, prikupljanje, skladištanje, obradu, osiguravanje, dostupnost i objavljivanje dokumenata državnih organa sigurnosti, koji su izrađeni i prikupljeni od 22. jula 1944. do 31. jula 1990., kao i dokumenata organa sigurnosti Trećeg Rajha i Sovjetskog Saveza, a koji se odnose na: <ul style="list-style-type: none"> a) - nacističke zločine, - komunističke zločine, - druge zločine protiv mira, čovječnosti ili ratne zločine izvršene nad osobama poljske nacionalnosti ili nad poljskim građanima drugih nacionalnosti između 1. septembra 1939. i 31. jula 1990. godine. b) druge politički motivisane mjere odmazde, koje su pokrenuli službenici poljskih organa za provođenje zakona ili pravosuđe ili osobe koje su djelovale po njihovoj naredbi, a koje su otkrivene u sadržaju presuda donesenih po Zakonu od 23. februara 1991. o nevaljanosti presuda donesenih u slučajevima osoba koje su bile terorisane zbog svojih

		<p>aktivnosti u cilju nezavisne Poljske države (Službeni list 1991. godine, broj 34., 149., sa kasnijim izmjenama i dopunama).</p> <p>c) djelovanje državnih organa sigurnosti opisano u članu 5.;</p> <p>2) postupak za procesuiranje kaznenih djela navedenih u tački 1.a);</p> <p>3) zaštitu ličnih podataka osoba koje se spominju u dokumentima koji se nalaze u arhivu Instituta nacionalnog sjećanja.</p> <p>Ove odredbe također će se primjenjivati na negiranje zločina genocida ako su ispunjeni navedeni kriteriji.”¹³</p>
Rumunija	<p>Hitna Vladina Uredba br. 31/2002 u vezi sa zabranom organizacija i simbola sa fašističkim, rasističkim ili ksenofobičnim karakterom i promovisanja kulta osoba krivih za zločin protiv mira i čovječnosti¹⁴</p>	<p>Član 6.: „Negiranje holokausta ili njegovih posljedica u javnosti kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i gubljenjem određenih prava.“</p>
Slovačka	<p>Zakon 257/2009 od 16.06.2009.¹⁵</p>	<p>Tekst odredbe dostupan samo na slovačkom jeziku.</p>
Slovenija	<p>Krivični zakon¹⁶</p>	<p>Javno poticanje mržnje, nasilja ili netolerancije</p> <p>Član 297.:</p> <p>“(1) Ko javno potiče ili raspiruje etničku, rasnu, vjersku ili drugu mržnju, razdor ili netoleranciju ili potiče bilo koju drugu nejednakost na osnovu tjelesnih ili mentalnih nedostataka ili seksualne orijentacije kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.</p> <p>(2) Istom kaznom kaznit će se osoba koja javno širi ideje o superiornosti jedne rase nad drugom ili pruža bilo koji vid pomoći rasističkim aktivnostima ili negira, umanjuje značaj, odobrava, omalovažava, ismijava ili zagovara genocid, holokaust, zločine protiv čovječnosti, ratni zločin, agresiju ili druga krivična djela protiv čovječnosti.</p> <p>(3) Ako je djelo iz prethodnog stava počinjeno objavom u sredstvima javnog informiranja, kaznit će se i urednik odnosno osoba koja ga je zamjenjivala kaznom iz stava (1) ili (2) ovog člana, osim ako je emisija emitirana uživo i nije bilo moguće spriječiti djela iz ranijih stavova.</p> <p>(4) Ako je djelo iz stava (1) ili (2) ovog člana počinjeno uz prisilu, zlostavljanje, ugrožavanje sigurnosti, vrijeđanje etničkih, nacionalnih ili vjerskih simbola, oštećenje tuđih stvari, skrnjavanje spomenika, spomen-obilježja ili grobnica, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.</p> <p>(5) Ako je djelo iz stava (1) ili (2) ovog člana počinila službena osoba zloupotrebom službenog položaja ili prava, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.</p> <p>(6) Sredstva i predmeti s porukama iz stava (1) ovog člana,</p>

		kao i oprema namijenjena za njihovo izrađivanje, umnožavanje i distribuciju oduzet će se ili će se njihova upotreba na odgovarajući način onemogućiti.”
Španija	Krivični zakon	<p>Član 607. stav (1) Krivičnog zakona Španije definira je genocid kao teško krivično djelo velikog obujma. Širenje ideja ili doktrina negiranja ili opravdavanje genocida na bilo koji način smatra se krivičnim djelom, prema stavu (2) ovog člana. Međutim, Ustavni sud Španije je, odlukom od 7. novembra 2007. godine (STC 235/2007), riječ „negiranje“ proglasio neustavnom i prema tome i nevažećom, jer je ova odredba u suprotnosti sa slobodom govora. Tako se sada samo ideje ili doktrine koje „opravdavaju“ genocid smatraju krivičnim djelom.¹⁷</p> <p>Sud u Barseloni je u martu 2010. godine osudio Pedra Varelu (<i>Pedro Varela</i>) na 33 mjeseca zatvora zbog distribucije materijala koji opravdavaju genocid. Određena mu je i novčana kazna od 2.880 eura, a sud je naložio i uništavanje svih knjiga i predmeta zaplijenjenih u njegovoj knjižari. Oni uključuju bistu Hitlera, kukasti križ, vojničke kape, slike i postere nacional-socijalista. Sud u Barseloni je iste godine osudio Aitor R.E. na dvije godine zatvora zbog promoviranja genocida putem interneta. To je bila prva kazna izrečena za promoviranje mržnje na internetu u Španiji.¹⁸</p>
Nizozemska	Krivični zakon, ali na osnovu njegovog tumačenja Vrhovnog suda Nizozemske i presude koju je donio	<p>U Nizozemskoj je zabranjeno trivijaliziranje, negiranje ili opravdavanje holokausta. Vrhovni sud Nizozemske je 1995. godine (u slučaju protiv Siegfried Verbeke) odlučio da je negiranje holokausta predmet diskriminacije i da je kažnjivo po članu 137.c19 i 137. Krivičnog zakona.</p> <p>Član 137c: “Ko javno, usmeno ili pismeno ili u slici namjerno napada grupu ljudi zbog njihove rase, religije ili uvjerenja, ili njihove hetero ili homoseksualne orijentacije, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom treće kategorije ...”²⁰</p>
Portugal	Krivični zakon ²¹ Članom 240., stav (2) zabranjeno je negiranje ratnih zločina i zločina protiv mira i čovječnosti.	<p>Član 240. Religijska, rasna i seksualna diskriminacija, stav (2): Ko na javnom skupu, u pisanom obliku namijenjenom za širenje ili na drugi način putem medija: a) potiče nasilje protiv jedne osobe ili grupe osoba zbog rase, boje kože, etničkog ili nacionalnog porijekla ili religije, ili b) kleveće ili ogovara jednu osobu ili grupu osoba zbog rase, boje kože, etničkog ili nacionalnog porijekla ili religije, posebno kroz negiranje ratnih zločina ili zločina protiv mira i čovječnosti, sa namjerom da ohrabri ili potiče rasnu ili religijsku diskriminaciju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.</p>
Hrvatska	Kazneni zakon ²²	<p>Rasna i druga diskriminacija Član 174.: „(1) Tko na temelju razlike u rasi, vjeri, jeziku, političkom</p>

		<p>ili drugom uvjerenju, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama, spolu, boji kože, nacionalnosti ili etničkome podrijetlu krši temeljna ljudska prava i slobode priznate od međunarodne zajednice, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.</p> <p>(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko progoni organizacije ili pojedince zbog njihova zalaganja za ravnopravnost ljudi.</p> <p>(3) Tko u cilju širenja rasne, vjerske, spolne, nacionalne, etničke mržnje ili mržnje po osnovi boje kože ili spolnog opredjeljenja, ili drugih osobina, ili u cilju omalovažavanja, javno iznese ili pronese zamisli o nadmoćnosti ili podčinjenosti jedne rase, etničke ili vjerske zajednice, spola, nacije ili zamisli o nadmoćnosti ili podčinjenosti po osnovi boje kože ili spolnog opredjeljenja, ili drugih osobina, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.</p> <p>(4) Tko s ciljem iz stavka 3. ovoga članka putem računalnog sustava raspačava ili na drugi način učini dostupnim javnosti materijale kojima se poriče, znatnije umanjuje, odobrava ili opravdava kazneno djelo genocida ili zločina protiv čovječnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.“</p>
Švicarska	Krivični zakon ²³	<p>Rasna diskriminacija</p> <p>Član 261. (4): „Svako ko javno riječima, u pisanom obliku, slici, pokretom, nasiljem ili na bilo koji drugi način ponižava ili diskriminira pojedinca ili grupu pojedinaca zbog njihove rase, etničke pripadnosti ili religije na način kojim se narušava njihovo ljudsko dostojanstvo ili iz jednog od ovih razloga grubo omalovažava ili nastoji opravdati genocid ili druge zločine protiv čovječnosti ... kaznit će se kaznom zatvora do tri godine ili novčanom kaznom.“</p>
Lihtenštajn	Krivični zakon ²⁴	<p>Član 283. stav (5): „Ko javno negira, teško trivijalizira ili pokušava da opravda genocid ili druge zločine protiv čovječnosti riječima, pisanjem, slikanjem, elektronski emitiranim signalima, gestama, nasilnim djelima ili na drugi način, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“</p>

U maju 2009. godine sljedeće države nisu imale propise koji zabranjuju negiranje genocida: Bugarska, Danska, Estonija, Finska, Italija, Kipar, Norveška, Ruska Federacija, Švedska i Velika Britanija.²⁵

MEĐUNARODNOPRAVNI INSTRUMENTI

Međunarodna konvencija Ujedinjenih nacija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije i Dodatni protokol uz Konvenciju Vijeća Evrope o kibernetičkom kriminalu, a u vezi sa kažnjavanjem djela rasističke i ksenofobične prirode učinjenih putem kompjuterskih sistema, obavezuju države potpisnice da u svojim zakonima propišu kažnjavanje određenih pokazivanja rasizma i ksenofobije. I Bosna i Hercegovina je ratificirala ove konvencije. „Dodatni protokol zahtijeva od zemalja sudionica kriminalizaciju širenja rasističkih i ksenofobnih sadržaja putem kompjuterskih sistema, kao i rasističko i ksenofobno obojene prijetnje i uvrede, te negiranje holokausta i ostalih genocida.“²⁶

IZVORI:

¹ Savezna vlada/Pravni informativni sistem Republike Austrije (The Legal Information System of the Republic of Austria- RIS) <http://www.ris.bka.gv.at> (pristup stranici 18.10.2011.)

² Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Laws_against_Holocaust_denial

³ Krivični zakon Republike Češke, Službeni list (Sbirka zakonu) od 9. februara 2009. godine, izvor – internetska stranica Međunarodne organizacije rada (ILO): <http://www.ilo.org> (pristup stranici 19.10.2011.)

⁴ Lechtholz-Zey, Jacqueline, *The Laws Banning Holocaust Denial*, 2010, izvor: www.genocidepreventionnow.org (pristup stranici 18.10.2011.)

⁵ Zvanična internetska stranica vlade Francuske za objavu zakona, propisa i pravnih informacija-Legifrance: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000532990> (pristup stranici 20.10.2011.)

⁶ Krivični zakon Republike Latvije, izvor - internetska stranica OSCE Ureda za demokratske institucije i ljudska prava: <http://legislationline.org/documents/section/criminal-codes> (pristup stranici 17.10.2011.)

⁷ Lechtholz-Zey, Jacqueline, *The Laws Banning Holocaust Denial*, 2010, izvor: www.genocidepreventionnow.org (pristup stranici 18.10.2011.)

⁸ Ministarstvo pravde Njemačke: <http://www.gesetze-im-internet.de> (pristup stranici 18.10.2011.)

⁹ Izvještaj o međunarodnim religijskim slobodama u 2010. godini, izvor – internetska stranica Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država: <http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2010/148942.htm> (pristup stranici 18.10.2011.)

¹⁰ Krivični zakon Republike Mađarske, izvor - internetska stranica OSCE Ureda za demokratske institucije i ljudska prava: <http://legislationline.org> (pristup stranici 17.10.2011.)

¹¹ Department of Information, Malta <http://www.doi.gov.mt/EN/parliamentacts/2009/Act%20XI%20Criminal%20Code.pdf> (pristup stranici 17.10.2011.)

¹² Zakon o Institutu nacionalnog sjećanja – Komisija za procesuiranje zločina protiv poljskog naroda od 18. decembra 1988. godine (prečišćeni tekst: Službeni list iz 2007., broj 63, 424 sa izmjenama i dopunama). Izvor: Institut nacionalnog sjećanja – Komisija za procesuiranje zločina protiv poljskog naroda http://www.ipn.gov.pl/portal/en/31/327/The_Act_on_the_Institute_of_National_Remembrance.html (pristup stranici 20.10.2011.)

¹³ Odgovor Parlamenta Poljske na ECPRD upit br. 1316 *Ban on denying holocaust and genocide, on speech of hatred and xenophobia* od 11.05.2009. godine

¹⁴ Ova Uredba odobrena je Zakonom br. 107/2006, koji je objavljen u Službenom glasniku br. 377/03.05.2006. i izmijenjen Zakonom br. 278/2006. Izvor: Vlada Rumunije, Odjel za međuetničke odnose: <http://www.dri.gov.ro/documents/oug%2031-2002.pdf> (pristup stranici 20.10.2011.)

¹⁵ European Union Agency for Fundamental Rights, Annual Report 2010, Conference Edition, str. 45, <http://fra.europa.eu> (pristup stranici 18.10.2011.)

¹⁶ Krivični zakonik Republike Slovenije (zvanični prečišćeni teksta), Uradni list br. 55/2008 od 4.6.2008., izvor - internetska stranica Uradnog lista Republike Slovenije: www.uradni-list.si (pristup stranici 15.10.2011.)

¹⁷ Odgovor Parlamenta Španije na ECPRD upit br. 1316 *Ban on denying holocaust and genocide, on speech of hatred and xenophobia* od 11.05.2009. godine

¹⁸ 2010 Country Reports on Human Rights Practices, Spain, str. 8. i 17., izvor – internetska stranica Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država: <http://www.state.gov/g> (pristup stranici 20.10.2011.)

¹⁹ Izvor: Overheid.nl – “Zvanične stranice nizozemske vlade”, nastale na inicijativu Ministarstva unutrašnjih poslova i odnosa sa Kraljevstvom, http://wetten.overheid.nl/BWBR0001854/TweedeBoek/TitelV/Artikel137c/geldigheidsdatum_20-10-2011 (pristup stranici 20.10.2011. godine)

²¹ Lechtholz-Zey, Jacqueline, *The Laws Banning Holocaust Denial*, 2010, izvor: www.genocidepreventionnow.org (pristup stranici 18.10.2011.)

²² Kazneni zakon Republike Hrvatske, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 71/06, 110/07, 152/08 i 55/11, izvor –internetska stranica Narodnih novina: <http://narodne-novine.nn.hr> (pristup stranici 19.10.2011.)

²³ Izvor: Savezno vijeće Švicarske Konfederacije (The Federal authorities of the Swiss confederation) <http://www.admin.ch> (pristup stranici 18.10.2011.)

²⁴ Lechtholz-Zey, Jacqueline, *The Laws Banning Holocaust Denial*, 2010, izvor: www.genocidepreventionnow.org (pristup stranici 18.10.2011.)

²⁵ Izvor: odgovori na ECPRD upit br. 1316 *Ban on denying holocaust and genocide, on speech of hatred and xenophobia* od 11.05.2009. godine

²⁶ Vojković, Goran; Štambuk-Sunjić, Marija, Konvencija o kibernetičkom kriminalu i Kazneni zakon Republike Hrvatske, 2005., izvor: www.vojkovic.info (pristup stranici 18.10.2011.)

Study on how the memory of crimes committed by totalitarian regimes in Europe is dealt with in the Member States, Prof. Dr. Carlos Closa Montero, januar 2010., str. 57, str.394, http://ec.europa.eu/justice/doc_centre/rights/studies/docs/memory_of_crimes_en.pdf (pristup stranici 20.10.2011.)